

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput III. De licito ac vero usu matrimonii, seu de actu conjugali, ejusque
honestate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

CAPUT III.

De licito, ac vero usu matrimonii, seu de actu conjugali, ejusque honestate.

Matrimonio vere, ac licite utuntur, qui actum conjugalem eo, quo decet, modo peragunt: neque enim omnia, aut quovis modo agere conjugatis, praesertim Christianis licitum est. Conjugalis actus inter christianos conjuges bonus est & honestus, si ex fine illo fiat, propter quem praecipue matrimonium est institutum. Porro hic finis juxta sanctum Augustinum reliquosque Patres est liberorum procreatio, qui per Baptismum sunt regenerandi. Concupiscentiam carnis (inquit ille de Nuptiis & Concup. lib. I.), qua caro concupiscit adversus spiritum, in usum justitiae convertunt fidelium nuptiae. Habent quippe intentionem generandi regenerandos, ut, qui ex eis saeculi filii nascuntur, in Dei filios renascantur. Proinde nuptiae, quia etiam de illo malo aliquid boni faciunt, gloriantur: quia vero sine illo fieri non potest, erubescunt.

Cum igitur culpabilis non sit generandi intentione concubitus, qui proprie nuptiis imputandus est, quid secundum veniam concedit Apostolus; nisi quod conjuges dum se non continent, debitum alterutro carnis exposcunt, non voluntate protervinitatis, sed libidinis voluptate? Quae tamen voluptas non propter nuptias cadit in culpam, sed propter nuptias accipit veniam. Quocirca etiam hinc sunt laudabiles nuptiae, quia & il-

Iud, quod non pertinet ad se, ignosci facit propter se.

Neque solus est sanctus Augustinus, qui debeat conjugalem actum ob solam voluptatem exercitum veniale esse peccatum, sicut in omnibus suis Libris constanter asserit; sed reliqui etiam Patres illa Apostoli verba explicantes. *Hoc autem dico secundum indulgentiam, non secundum imperium (1. Cor. 7.)*, idem sentiunt, quemadmodum sanctus Joannes Chrysostomus homilia 22. super Genesim, sanctus Hieronymus libro primo contra Jovinianum, sanctus Gregorius Magnus libro 32. *Moralium in Job.* & in responso ad decimam Augustini Anglorum Episcopi interrogationem, & in tertia parte *Pastoralis*; denique Lactantius libro quinto *de Vinarum Institutionum*.

Veteres Scholastici, nempe Magister Sententiarum, sanctus Thomas, sanctus Bonaventura, Richardus, plerique insuper alii magnae auctoritatis viri antiquos Patres sunt secuti; & tunc profecto est horum Doctorum sententiam sequi quam novorum quorundam Scriptorum opinionem, qui conjugii opus ob solam voluptatem exercitum qualibet vacare culpa asserunt. Antiquorum doctrina in hoc fundatur, quod sanctum est Christianorum matrimonium; & de illo loquitur sanctus Paulus: *Sacramentum hoc magnum est; ego autem dico in Christo & in Ecclesia* vel juxta Græcum textum: *in Christum & in Ecclesiam: eis Christus, et eis tunc ecclesia* (*Ephes. 5.*). Unde infertur hoc Sacramentum

Imaginem esse conjunctionis Jesu Christi & Ecclesiae. Porro diviniusne aliquid aut Sanctius ista conjunctione potest excogitari? Quamobrem nonne maxime nitendum est, ut turpes quilibet carnales motus a matrimonio arceantur, quod ejusdem conjunctionis est figura? ipsumque Sacramenti nomen nonne pudicum magis ac sanctum Christianorum matrimonium declarat, quam Ethnicorum? Hinc detestandæ sunt absonæ novorum quorundam Casuistarum opiniones, qui inter conjuges libidini habenas laxant, eaque illis permittunt, quæ sic referre pudor vetat, & quæ Ethnici ipsi damnarent.

In conjugalis actus exercitio non solum venialis culpa committi potest, si ob solam voluptatem id fiat, ut hætenus probatum est; verum etiam mortale peccatum multipliciter potest committi.

Primo si iste actus cum ea frequentia exerceretur, ut neque vir, neque uxor orationi vacare possit. Hoc monet sanctus Petrus inquiens: *Viri similiter cohabitantes secundum scientiam, ut non impediatur orationes vestrae (1. Petr. 3.).* Et sanctus Paulus expresse ait: *Nolite fraudare invicem, nisi forte ex consensu, ut vacetis orationi, & iterum revertimini in idipsum, ne tentet vos Satanas propter incontinentiam vestram. Hoc autem dico secundum indulgentiam, & non secundum imperium (1. Cor. 7.).* Porro conjugalem actum, ut ait sanctus Augustinus, concedit Apostolus, qui sit non sola causa procreandi, sed etiam aliquando nulla causa procreandi.

quem nuptiæ non fieri cogunt, sed ignosci impetrant; si tamen non ita sit nimius, ut impediat, quæ seposita esse debent, tempora orandi. Hoc tamen non exigere, sed reddere conjugī, ne fornicando damnabiliter peccet, ad personam pertinet conjugalem (De bono conjug. c. 10.).

Secundo, quando maritus ita intemperanter uxore sua utitur, ut nullis limitibus se contineat, aut cum alia libidinem suam explere cupiat, aut si cum uxore coire sit paratus, etiam si sua non esset uxor; denique quando conjugii opus tamquam bellua peragit. Quamobrem ait sanctus Augustinus, intemperantem maritum esse quodammodo suæ uxoris adulterum. Et sanctus Hieronymus contra Jovinianum scribens inquit: Nihil foedius, quam uxorem amare quasi adulteram (Lib. I. cap. ult.).

Tertio mortale peccatum committit maritus, qui cum uxore gravida concumbit, quando est abortus periculum. Idem sanctus Hieronymus de hujusmodi maritis loquens ait: *Imitatur saltem pecudes, & postquam uxorum ventris intumuerit, non perdant filios (cap. 15.)*. Ecclesia viros penitentia mulctabat, qui in hanc culpam incidissent.

Quarto juxta celebres plerosque Doctores mortale peccatum est cum uxore coire, quando ipsa fluxum menstruum patitur. Expresse hoc Deus prohibuit in Levitico: *Si coierit cum uxore vir in tempore sanguinis menstrualis, immundus erit septem diebus, & omne stratum in quo dormierit, polluetur (cap. 18.)*. Et iterum: *Ad*

mulierem, quæ patitur menstrua, non accede
 (ibid.). Denique: Qui coierit cum muliere
 in fluxu menstruo, & revelaverit turpitudinem
 ejus, ipsaque aperuerit fontem sanguinis sui, in-
 terficientur ambo de medio populi tui (cap. 40.).

Sanctus Augustinus ad illa Ezechielis verba:
Vir si fuerit justus, & ad mulierem menstrua-
tam non accesserit (cap. 18.): ait: Hoc Eze-
chiel inter illa præcepta ponit, quæ non figurate
accipienda sunt (lib. 3. de peccat. cap. 12.).
 Ratio hujusce prohibitionis ea est, quia pueri,
 qui sic concipiuntur, lepra aut gravi alio postea
 morbo plerumque laborant. Scholastici, nem-
 pe sanctus Thomas, sanctus Bonaventura, Ale-
 xander Halensis, Richardus, Scotus, Sylvester,
 Petrus Soto, atque Estius hanc sententiam do-
 cent. Attamen sanctus Bonaventura & Sylvester
 addunt, debitum conjugale reddentem peccare
 tantum venialiter; & quamvis veteris legis pec-
 na in lege nova cessarit; tamen præceptum ad-
 huc vigere, tum propter honestatem, tum pro-
 pter infirmitates, quibus sic geniti infantes sunt
 obnoxii.

Quinto immodico conjugalis actus usu mor-
 taliter ille peccat, qui hoc pacto suæ, vel con-
 jugis sanitati notabiliter nocet. Apostolus illos,
 qui matrimonio juncti sunt, sic admonet: *Ut*
sciat unusquisque vestrum vas suum possidere in
sanctificatione, non in passione desiderii, sicut
gentes quæ ignorant Deum (1. Thess. 4.). Hæc
 verba satis declarant, debere matrimonio jun-
 ctos in ejusdem usu a turpi qualibet actione ab-

horrere; ut ipsorum sit juxta eundem Apolos
 lum: *Honorabile connubium in omnibus, et
 thorus immaculatus (Hebr. 13.)*. Saræ junio-
 ris Tobiae uxoris mariti, quos dæmon suffocari
 clare demonstrant, nihil ita Deo esse exofum
 quam in matrimonio intemperantiam; etenim
 uno ore docent sancti Patres, ideo maritos hu-
 ce morte punitos, quia propterea solum duc-
 runt uxorem, ut suæ indulgerent cupiditati.
 Quare junior Tobias ante matrimonii confirma-
 tionem tribus diebus tribusque noctibus Deum
 oravit, uxoremque suam sic est allocutus: *San-
 ctorum sumus; Et non possumus ita conjugari
 sicut gentes quæ ignorant Deum. Deumque ora-
 sic ait: Et nunc Domine scis, quia non luxuria
 causa accipio sororem meam conjugem, sed
 posteritatis dilectione, in qua benedicatur nomi-
 tuum in sæcula sæculorum (Tob. 8.)*.

Actum denique conjugalem licite non po-
 sunt exercere, qui impedimento quodam cer-
 vel dirimente, vel impediante laborant; quibus
 etiam illicitus evadit congressus maritalis, quo-
 do ex parte unius, vel utriusque conjugum
 valore celebrati matrimonii dubium prudens
 oritur: sic enim se manifesto peccandi periculo
 exponerent; ita decernunt Romani Pontifices
 Lucius III. in cap. *Dominus*: de secundis
 ptiis, & Innocentius III. in cap. *Inquisitione*
 de Sent. Excommunic. ita pariter asserit Doctor
 Angelicus in 4. dist. 38. loquens de impedimen-
 to ligaminis. Proinde qui dubitat, a petendo
 bito desistat, donec veritatem plenam assequatur.

consultat autem hac super re conscientiae suae arbitrum.

Doctrina hæc multo magis locum habet, si conjuges ante contractum matrimonium gravi dubio circa valorem angebantur: tunc enim opus conjugale omnino foret interdictum, ita, ut neutra pars debitum reddere, vel petere posset: quia possessio, quæ cum mala fide incipit, in dubio de possessione nullum jus tribuit. Si autem una pars tantum ex contrahentibus hujusmodi dubio detineatur, nec diligentiam adhibuit, ut illud purgaret, nec parti alteri quidpiam manifestavit, utatur privilegio bimestri, quousque dubium elucidetur; elapso illo tempore, licet petere non possit stante dubio, reddere debitum tenetur: nec enim poterit partem infontem jure suo privare (a).

(a) Circa honestatem actus conjugalis notandæ veniunt sequentes propositiones damnatæ, ex quibus prima est. *Opus conjugii ob solam voluptatem exercitum omni penitus caret culpa ac defectu veniali.* 2da. *copula cum conjugata consentiente marito non est adulterium, adeoque sufficit in confessione dicere, se esse fornicatum.* 3tia. *non peccat maritus, occidens propria auctoritate uxorem in adulterio deprehensam.* Primas duas Innocentius XI. 2. Martii 1679. confixit. Ultimam Alexander VII. 24. Sept. 1665. damnavit. Circa hanc materiam consulatur P. Cuniliati O. P. Tract. 14. c. 7. §. 12. de Sacramentis in Par-siculari.